

Mölndalsåns vattenråds yttrande gällande "Ansökan om tillstånd för inert deponi i Brattås, Kärrsgärde 1:10 m.fl." (Dnr: 551-45604-2019)

Mölndalsåns vattenråd (se Bilaga 1) har via representanter i vattenrådet blivit uppmärksammade på att denna remiss skickats ut. Då detta inte skickades direkt till vattenrådet och tiden för att skicka in yttrande i tid därför blev knapp har vattenrådet begärt förlängd remisstid och blivit beviljade detta till den 31 augusti 2020.

Mölndalsåns vattenråd verkar för att vattnet inom Mölndalsåns avrinningsområde uppnår och håller en god ekologisk och kemisk status enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Vattenrådet väljer därför att framföra sina synpunkter över rubricerat samråd.

Bakgrund

Samgräv Recycling AB (Samgräv) ansöker om tillstånd enligt Miljöbalken. Ansökan avser deponering av avfall huvudsakligen bestående av schaktmassor men även till viss del av inert bygg- och rivningsavfall såsom betong, tegel och klinker. Deponin kommer att omfatta en yta på ca 31,5 ha. Ansökan avser en total tillförd mängd på 7 500 000 kubikmeter (motsvarande cirka 13 500 000 ton), med en årlig deponering av 600 000 ton. Mottagningskontroll kommer att ske av inkommande massor. Varaktigheten på deponin beror på mängden massor som tas emot årligen. Bedömningen är att varaktigheten kommer att uppgå till minst 30 år.

Området ligger nordost om Landvetter flygplats, ca 1 km nordost om Rv 40 Ryamotet, strax öster om väg 554. Förutom Samkross planerade bergtäkt finns närliggande befintliga verksamheter i form av två bergtäkter, en återvinningsanläggning samt Landvetter flygplats.

Mölndalsåns vattenråds synpunkter

Platsen för den planerade deponin ligger inom ett avrinningsområde (ARO) som pekats ut för att ha värdefulla landskap och inom detta ARO ligger både Risbohults Natura 2000-område och naturreservat. Risbohult är också utpekad som riksintresse för naturvård. Riksintresset består av ett stort sumpskogsområde med höga botaniska värden. Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas.

Enligt den hydrogeologiska utredningen kommer deponin att medföra ökad ytvattenavrinning inom deponiområdet bland annat på grund av tillförsel av lera som är ett tätare material än de befintliga jordlagren, samt att deponin kommer att ha relativt branta släntlutningar. Utfyllnaden kan också komma att påverka grundvattenkvaliteten lokalt till följd av urlakning från deponerade massor samt lokalt mer reducerande förhållanden. Detta innebär att hela grundvattensituationen inom området samt i närområdet och nedströms kan påverkas negativt.

Samgräv skriver att de ska deponera främst lera. Lera från Göteborgsregionen innehåller mycket salter då den är avsatt i en marin miljö och det finns en stor risk för urlakning av bland annat dessa salter, och andra kända och okända föroreningar, till grundvatten och omgivning. Platsen för deponin är i dag ett orört naturområde med jungfrulig mark där det inte finns några tidigare kända föroreningar. Urlakningen av salter och okända föroreningar som kan förekomma i deponimassorna kan påverka vattenkvaliteten i Mölndalsån negativt vilket strider mot EU:s vattendirektiv. Groddjur, men även övrig fauna och flora, som lever i och kring dessa våtmarker och vattendrag klarar inte av att leva i de salthalter som förekommer i lakvatten från marina leror.

Området för den ansökta deponin ligger inom föreslaget vattenskyddsområde för Rådasjön i tertiär zon (det är fågelvägen som närmast ca 750 meter till Mölndalsån). För denna zon finns inga föreslagna restriktioner (i skyddsföreskrifter), men det ska vägas in i tillståndsprovning av verksamheten att den bedrivs inom vattenskyddsområdet och hänsyn ska tas för att inte riskera att påverka långsiktiga intressen för vattenförsörjningen.

Trots att beslut om uppdaterat vattenskyddsområde inte är klart anser vattenrådet att hänsyn ska tas i samband med förestående tillståndsprovning då Mölndalsåns vattensystem är av regionalt intresse för vattenförsörjning och att Rådasjön är huvudvattentäkt för Mölndal och används som reserv för såväl Göteborg som Härryda redan nu. Verksamhetens eventuella utökning får inte riskera att påverka vattenkvaliteten i Mölndalsåsystemet och möjligheten att ta vatten för vattenförsörjning. Eftersom Rådasjön ingår i Göteborgs vattenförsörjning omfattas sjön av det område som Länsstyrelsen pekat ut som av riksintresse för vattenförsörjning. En risk för påverkan av ett riksintresse ska hanteras i tillståndsprovningen.

Även om Naturvårdsverkets riktlinjer för rena massor (KM (känslig markanvändning)) följs, innehåller dessa massor ofta nivåer av föroreningar som upplagda tillsammans på deponi kan bli en betydande föroreningskälla, vid läckage av lakvatten. Hydrogeologiska utredningar måste ta hänsyn till avrinning mot vattentäkter och dimensioneras för det, även vid hög nederbörd. Det ska tydligt framgå hur de naturliga förutsättningarna är och hur eventuella konstgjorda barriärer ska utformas, för att undvika läckage till dagvatten och grundvatten. Det bör även finnas marginaler, för om det blir någon slags förändring i deponin, och för att undvika att även de lägre halterna av föroreningar som kan förekomma läcker vidare.

Den föreslagna etableringen kommer att innebära ökade transporter till/från och inom området. Detta påkallar behovet av att ha åtgärdsplan, rutiner och utrustning för att förhindra utsläpp vid en eventuell olycka på fordon på väg. Det som nämns är omhändertagande av dag- och lakvatten från deponin, vilket bör omfatta eventuella läckage från arbetsfordon inne på området. Ryamotet är upptaget som objekt i riskanalys för föreslaget vattenskyddsområde för Rådasjön. Av beskrivningen (i riskanalysen)

framgår att det är oklart om det finns och hur ett eventuellt system för att omhänderta dagvatten finns på platsen. Med ökade transporter ökar hotet och behovet av åtgärder vid motet och längs vägen från motet till området. Då ökade transporter till området kan utgöra ett ökat hot mot Mölndalsån bör krav ställas på dialog mellan verksamhetsutövare och Trafikverket om åtgärder.

När det gäller påverkan på Mölndalsåns ekologi och biologi är det viktigt att frågor kring påverkan på öring, flodpärlmussla, bottenfauna och flora belyses och bedöms. Ökade mängder partiklar och föroreningar måste i en bedömning också vägas samman med övriga verksamheter, såväl befintliga som framtida planerade. Det är, som nämns ovan, flera deponier och täkter på gång i avrinningsområdet som sammantaget kommer påverka ån i mycket hög grad. Sådana kumulativa effekter är viktiga att ha med i miljökonsekvensbedömningen.

I underlaget beskrivs att vatten som avleds från verksamhetsområdet före avledning till recipient ska genomgå slam- och oljeavskiljning i sedimentationsdammar. Vattnet ska när det lämnar dammarna vara fritt från synliga partiklar och inte innehålla ämnen i halter som kan medföra risker för miljön och människors hälsa. Lakvatten från anläggningen ska behandlas i sedimentationsdamm och därefter ledas till recipient.

Utgående vatten från sedimentationsdamm för lakvatten föreslås inte få överskrida ett antal nivåer, beräknade som årsmedelvärden. Vattenrådet är kritiskt till att nivåerna för utsläpp sätts som årsmedelvärden då ett stort momentant utsläpp skulle få stora negativa konsekvenser även om efterföljande period skulle ha låga utsläppsnivåer, det borde därför också sättas villkor med maximala nivåer vid ett enskilt tillfälle.

Vattenrådet är starkt kritiskt till etableringen då det i närområdet redan finns och kommer att utökas/etableras flertalet deponier och bergtäkter. Det blir ett enda stort område med bergtäkter och deponier, vilket sammantaget medför risk för stora volymer lakvatten och avrinnande dagvatten som måste omhändertas, som i sin tur medför stor risk för okontrollerade bräddningar som orenat hamnar i Mölndalsån. Ansökan gäller en verksamhet som bedöms pågå under 30 år. Vattenrådet anser detta vara en allt för lång tid och verksamheten bör om den beviljas därför omprövas efter 10 år. I samband med omprövning bör verksamhetens miljöpåverkan de senaste 10 åren utredas och redovisas.

Slutligen önskar Vattenrådet beredas möjlighet att yttra sig under kommande skeden i beslutsprocessen för detta ärende.

Vattenrådet vill särskilt trycka på att det är viktigt att den ekologiska statusen inom Mölndalsåns avrinningsområde inte försämras och att möjligheten att nå God ekologisk status i vattenförekommsterna inte försvåras genom anläggande av deponier inom avrinningsområdet.

För Mölndalsåns vattenråd
Stig Samuelsson
Ordf.

/ Monica Dahlberg
sekr.

Representanter i Mölndalsåns vattenråd

Kommun/Organisation	Ledamöter	Ersättare
Bollebygds kommun	Sassi Wemmer (MP)	Oscar Sjöo (M)
	Isabell Fischer	Vakant (Tjp.)
Härryda kommun	Bengt Johansson (M)	Erik Lagerström (L)
	Emma Nevander	Linda Harald
Mölndals stad	Anders Enelund (M) v. ordf.	Elisabet Rex
	Gun Kristiansson (S)	Ann Rane
Göteborgs Stad	Emma Dolderer (C)	Vakant (Pol.)
	Inger Kjellberg, Kretslopp & vatten	Lena Blom, Kretslopp & vatten
Lerums kommun	Robert Blomberg (C)	Erik Larsson (S)
	Gunilla Rådman	Vakant (Tjp)
Mölndals Kvarnby	Leif-Henrik Andersson	Thomas Ericsson
Mölndalsåns fiskeråd	Jack Olsson	Torbjörn Löfgren
Sportfiskarna	Niklas Wengström	Vakant
Lantbrukarnas riksförbund (LRF)	Lilian Samuelsson	Vakant
Södra Skogsägarna	Stig Samuelsson, ordf.	Jan Johansson
Naturskyddsföreningen	Michael Nilsson	Leif Lithander
Göteborgsregionen (GR) / Göta älvs vattenvårdsförbund	Monica Dahlberg, sekr.	